

Bagdad sota el vel

LAUREN SANDLER

Hi ha una paraula que s'ha ensenyorit de les converses de les dones iraquianes, de llavis primis i perfilats, que la pronuncien a tothora i a tot arreu: a l'hora de dinar, en un congrés d'empresàries a l'atràgcat Al Nidal Street; a Al-Mansur, en una botiga de productes de bellesa, i als guetos atrotinats de Sadr City. La paraula és *himaya*, és a dir, *seguretat*.

Les dones encara tenen por, gairebé amb tanta intensitat com quan temien Saddam Hussein. Tenen por que les rapten, les violen i les assassinen, una pràctica que ha esdevingut freqüent d'ençà que va caure el règim. La vida, ara per ara, és la necessitat més bàsica de les dones iraquianes i, fins que no els la garanteixen, no es pot anar més enllà. "Amb Saddam encara podíem conduir, o passejar fins a les dues de la matinada", em conta una jove dissenyadora, que té la filla, una xiqueta de quatre anys, a la falda. "Qui ho havia de dir, que, amb els americans, les dones ho passaríem més malament? Aquest és l'alliberament del qual parlaven?". Mentrestant, en un palau voltat de soldats armats, els oficials de les forces d'ocupació discuteixen sobre la democràcia. Però allà mateix, en aquelles estances folrades de marbres freds, quan algú fa esment dels temors de la major part de la població iraquiana, hi ha un representant del Ministeri de l'Interior, responsable de la policia, que contesta: "Els problemes de les dones, avui no toquen." No se n'adonen: fins que aquest problema "no toque", no podran aconseguir la democràcia.

A l'Afganistan, les dones van traure's la burka tan bon punt hi van arribar els americans. A Bagdad, en canvi, els vels s'han multiplicat, i la major part de les dones s'amaguen a casa, en comptes de treballar, estudiar o participar en la reconstrucció de l'Iraq. Amb Saddam, la violència contra les dones es produïa només esporàdicament —excepte en el cas del Calígula iraquí, un dels fills del dictador, el viciós Uday. (No tenim, però, bones estadístiques pel que fa a la violència contra les dones.)

L'octubre de l'any passat, el règim va obrir les portes de les presons. Això va permetre que n'eixiren els segrestadors, els violadors i els assassins, que van barrejar-se de seguida amb la resta de la societat, sota vigilància policial. Amb l'arribada dels americans, però, i el desmantellament de la força policial iraquiana, aquests depredadors van reaparèixer, i van començar a actuar-ne d'altres. En un país on el rumor és el telenotícies nacional, les històries sobre violència i sadisme es van començar a escampar. De fet, aquests rumors tenien una forta base real, representada, per exemple, en una dona jove que vaig visitar. Quan la vaig anar a veure, era a la sala d'es-

“La violència ha convertit l'Iraq de postguerra en una presó de terror, per a les dones. ‘La seguretat és la necessitat més immediata de les dones, en aquests temps horribles que van començar el primer dia de la invasió’, diu la fundadora de l'Organització per a la Llibertat de les Dones”

tar de sa casa, envoltada de familiars, en una discreta penombra. Es va inclinar per ensenyar-me una llarga cicatriu de la mida del crani. Amb el seu promès, anaven en cotxe quan els va sorprendre una quadrilla de lladres. Un d'ells va voler violar-la i, per evitar-ho, es va llençar daltabaix del cotxe en marxa. Aquella va ser la darrera vegada que va eixir de casa. Va posar una denúncia a la comissaria, i, d'aleshores ençà, ja no n'ha sabut res: ni del promès, ni de l'intent de violació, ni tan sols del Toyota RAV-4, que ha desaparegut. "La vida d'una dona, ací, no té importància: en té més la d'un cotxe de luxe", deixa anar, amb una rialla esmolada. En un altre cas recent, dues germanes de 13 i 18 anys no van tenir tanta sort. Un veí seu, un d'aquells assassins que van ser amnistiats, va entrar a casa de les xiques amb uns quants homes armats: les van apallissar i violar. Quan la policia hi va arribar, els delinqüents van poder fugir amb la de tretze anys, i se la van endur a una casa abandonada. Van tenir-la allà emmanillada i

amb els ulls embenats. Dues setmanes després, la van amollar davant de casa, amenaçant-la de mort si contava res del que havia passat. Ara s'amaguen totes dues, amb la mare i el germà menut, en un edifici d'oficines abandonat, d'un barri tronat. "Què esperaven?", diu la de divuit anys, "van deixar anar els criminals, i ells van burlar la llei. Aquesta és la situació real." Però, malgrat tota la brutalitat que van patir, encara tenen sort: no hi ha homes adults a la seua família i, per tant, ningú no les matarà per honor, una pràctica que amenaça la vida de moltes dones iraquianes musulmanes. Segons els costums tribals, la família ha de triar un dels homes perquè mate la dona que ha estat violada, i la llei només li imposa un màxim de tres anys de presó, com a condemna. Els iraquians en diuen "netejar l'escàndol". L'investigador que es va ocupar del cas de les dues germanes admet que mai no segueixen la pista dels assassins d'honor: "Algú hauria de confessar-se'n culpable, cosa que no fan." Pel que fa a les dues dones esmentades, la investigació no va tirar endavant perquè, com que elles coneixien un dels homes, la policia creu que "no degué ser un rapte".

La violència ha convertit l'Iraq de postguerra en una presó de terror, per a les dones. "La seguretat és la necessitat més immediata de les dones, en aquests temps horribles que van començar el primer dia de la invasió", diu Yanar Mohammed, la fundadora de l'Organització per a la Llibertat de les Dones de l'Iraq. El mes passat va organitzar una manifestació contra la violència. També va enviar una carta a l'administrador, Paul Bremer, demanant-li audiència. Unes setmanes més tard

Jueus a Amèrica

encara no havia rebut cap resposta de Bremer i, mig a les fosques, com a conseqüència d'una de les apagades freqüents, em deia: "Ens agradaria poder discutir altres qüestions, com ara la separació islam-estat, el desenvolupament de lleis contra la desigualtat entre homes i dones, però si ni tan sols podem eixir de casa per discutir tot això, el treball que podem arribar a fer és ben poc."

Les dones de Bagdad estaven avesades a una ciutat cosmopolita on hi havia universitàries, s'hi feien debats, i podien anar a ballar fins a la matinada. Aquella Bagdad sembla tan allunyada dels temps actuals com la mateixa Mesopotàmia. Les universitàries no ixen de casa. Les advocades miren de no acostar-se als bufets. Les dones han desaparegut d'aquesta ciutat, una ciutat que s'arreglerava amb les dels països desenvolupats.

Per tal d'ajudar les dones, és a dir, per aconseguir que tinguin els mateixos drets i llibertats que els homes, caldria emprendre la difícil tasca de desempallegar-se de les amenaces ancestrals de la llei civil i de la llei islàmica, misògines per definició. És una qüestió de cultura, i no només de mesures policials. Però, sobretot, el que han de fer els oficials de la coalició, si tenen alguna intenció de conèixer la situació real de la dona iraquiana, és baixar dels Land Rovers i eixir dels punts de control, i parlar amb la gent de la nació que ocupen. Al carrers, als mercats, els convidaran a seure a taula i els oferiran àpats abundants, com és costum entre els iraquians. I les dones els diran aquesta gran veritat: si no hi ha *himaya*, no podrà florir la llavor de la democràcia a l'Iraq.

*Lauren Sandler, periodista,
investiga sobre les dones
i la cultura a l'Iraq
per a la Carr Foundation
© The New York Times-EL TEMPS
Traducció: Maite Insa*

Segons algunes informacions que han aparegut als mitjans de comunicació, un estudi publicat fa dues setmanes ha fet una troballa sorprenent: la població jueva, als Estats Units, disminueix. L'estudi, Enquesta Nacional de la Població Jueva, explica que, si l'any 2000 hi havia 5,2 milions de jueus als EUA, aquesta xifra mostrava un descens del 5%, és a dir, unes 300.000 persones, respecte al 1990. El més sorprenent, però, és que aquest descens no és veritat, i els patrocinadors d'aquest estudi de 6 milions de dòlars i les Comunitats Jueves Unides ho saben. Tant els autors com la mateixa associació han admès que tenien dubtes sobre els resultats de l'estudi. Reconeixen, per exemple, que la dada de la població total de jueus segons l'estudi del 2000 i segons el del 1990 és el resultat de l'aplicació de diferents mètodes de recerca, i, per tant, no són directament comparables. La mateixa enquesta adverteix als lectors, en un apèndix terriblement tècnic, que és possible que les opinions dels enquestadors hagen provocat un descompte en les dades. Vaig preguntar el director de l'estudi i el director del projecte si podíem partir d'aquestes dades per afirmar que la població jueva disminuïa, i em van dir, clar i ras, que no. Altres membres de l'equip, a més, assenyalaven d'altres estudis, la població jueva resultant dels quals havia estat 6,7 milions de persones. I, malgrat tot, aquestes dues dades (5,5 milions, abans i 5,2 milions, ara) apareixen l'una al costat de l'altra, en aquest estudi, i, evidentment, això fa la impressió que la població jueva ha minvat. Ja ho podien preveure, que això generaria un reguitzell d'articles a la premsa anunciant aquest declivi; un seguit de jeremiades dels rabins i dels moralistes, condemnant la laxitud religiosa. La ideologia, l'ego, la incompetència o, segurament, la barreja de tots tres, ha ajudat al fet que aquesta organització benèfica inventara una crisi.

Les Comunitats Jueves Unides coordinen una xarxa nacional d'associacions benèfiques jueves, que totes plegades gestionen un pressupost d'uns dos bilions de dòlars. Les enquestes de població que duen a terme, per tant, ajuden a configurar les polítiques comunitàries. No és la

primera vegada que deixen anar false: alarmes, partint d'un estudi. El darrer exemple d'això el trobem al 1990, quan una organització precedent va trobar que el 52% dels jueus americans que s'havien casat entre 1985 i 1990 ho havien fet al marge de la religió. Van fabricar aquesta dada, tot considerant-hi el nombre total de casaments, fins i tot de gent que ningú diria que eren jueus. Allò sacsejà la comunitat jueva, i va suscitar homilies angoixades, llibres i conferències. Va posar els més liberals a la defensiva, i donà ales als conservadors, que rebutgen la plena integració a la societat, i, en definitiva, va fer allunyar-se els jueus de base, que se sentien ofesos pel to xenòfob de la cultura jueva comunitària. Per què han tornat a inflar les xifres? Els estudiosos de l'enquesta del 1990 diuen que, en aquell moment, volien donar un toc d'atenció als jueus extraviats per fer-los practicar activa-

ment. Encara és d'hora per saber què ha passat aquesta vegada. Els investigadors, però, van fer el treball sense tenir massa en compte que les dades es podien tergiversar. Van emprar models estadístics i formats de preguntes que, malgrat que guardaven la coherència interna, feien l'estudi incompatible amb l'anterior. Per exemple: aquesta vegada, els investigadors van dividir la població teòrica de 5,2 milions en dos grups (jueus "molt involucrats" i "gent d'extracció jueva"), i, la major part de les preguntes, només els les feien als primers. Això vol dir que molts dels resultats, pel que fa a creences i observances, fan referència a un subgrup dels jueus americans, i en fan impossible la comparació amb el treball anterior.

Aquest fals declivi de població hauria de ser desmentit abans que no s'escampe excessivament entre l'opinió pública. Les Comunitats Jueves Unides es deuen, a elles mateixes i al públic en general, el reconeixement públic d'una realitat que coneixen bé: que els jueus americans no estan en vies d'extinció.

*J. J. Goldberg és cap d'edició
del periòdic 'The Forward'
© The New York Times-EL TEMPS
Traducció: Maite Insa*